

בבית המשפט העליון

ע"א 4714/04

רע"ב 5614/04

בפני : כבוד הנשיא א' ברק
כבוד המישנה לנשיא מ' חשין
כבוד השופט י' טירקל

המערער בע"א 4714/04
והמבקש ברע"ב 5614/04 : יגאל עמיר

נ ג ד

המשיב בע"א 4714/04
וברע"ב 5614/04 : שירות בתי הסוהר

ערעור פסלות שופט על החלטתו של בית-המשפט המחוזי בתל-אביב יפו, בע"א 1475/04, שניתנה על ידי כבוד השופט בר-אופיר; בקשת רשות ערעור על פסק-דינו של בית-המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו (כב' השופט דוד בר-אופיר), בע"א 1475/04

תאריך הישיבה : כ"ב בתשרי תשס"ה (8.9.04)

בשם העותר : עו"ד שמואל דוד קספר

בשם המשיב : עו"ד שי ניצן

פסק-דין

המישנה לנשיא מ' חשין:

שני הליכים הם לפנינו, אחד עירעור ואחד בקשת רשות לערער, ודנו בשניים בהמשך אחד. ההליך האחד (רע"ב 5614/04) עניינו בקשת רשות לערער על החלטתו של סגן הנשיא, השופט בר-אופיר, שלא להתיר למבקש להיפגש להתייחדות עם הגב' לריסה טרימבולר (לריסה). ההליך השני נסוב על סירובו של השופט בר-אופיר לפסול עצמו מדון בהליך הראשון, ועל החלטה זו הערעור שלפנינו (ע"א 4714/04).

2. יגאל עמיר (עמיר), המבקש בהליך אחד והמערער בהליך אחר, הוא רוצח ראש הממשלה, מר יצחק רבין זיכרו לברכה. עמיר הורשע ברצח ראש הממשלה רבין ובפציעתו של המאבטח יורם רובין בנסיבות מחמירות, ונדון למאסר עולם (חובה) ולמאסר מצטבר בן שש שנים (ע"פ 3126/96 יגאל עמיר נ' מדינת ישראל, פ"ד נ (3) 638). כן הורשע עמיר, בהליך אחר, בקשירת קשר בצוותא חדא עם אחיו, חגי עמיר, ועם אדם נוסף בשם דרור עדני, לרצוח את ראש הממשלה, ובקשירת קשר עם אותם שניים לפגוע בתושבי היישובים הערביים ובאנשי המשטרה הפלסטינית באיזור יהודה ושומרון לאחר נסיגת צה"ל מאותו איזור. במשפטו זה נגזר על עמיר בכית המשפט העליון עונש מאסר בן שמונה שנים, במצטבר לעונשי המאסר האחרים שדיברנו בהם לעיל (ע"פ 8019/96 יגאל עמיר נ' מדינת ישראל, פ"ד נג (4) 459).

3. מפאת טיב העבירות שהורשע בהן, ובשל אופי הסיכון הנשקף ממנו, סונג עמיר בבית האסורים כ"אסיר ביטחוני", וסיווג זה הטיל עליו מיגבלות שונות, בהן בעניינן של שיחות טלפון ובהן בביקורים שהוא זכאי לקבל. ואולם עיקר היה בהחלטת שירות בתי הסוהר להחזיק את עמיר בנפרד מכל האסירים האחרים, ובהתקנת מצלמות העוקבות אחריו בתאו יומם וליל. טענותיו של עמיר נגד הגבלות אלו נידחו בבית המשפט (רע"ב 3172/99 עמיר נ' שירות בתי הסוהר; לא פורסם).

עתירה נוספת שהגיש עמיר נסבה על סירוב המשיב להיעתר לבקשתו ולהתיר לפלונים לבקר בבית האסורים. שירות בתי הסוהר סבר כי אותם פלונים הם פעילי ימין קיצוניים התומכים בעמיר ובמעשיו; כי פגישתם עם עמיר עלולה לפגוע בביטחון ובסדר הציבורי; ובית המשפט קיבל עמדה זו בקובעו בין השאר כך:

אין לראות חוסר סבירות בעובדה שהמשיב הסכים לתת לעותר הטבות בדרך של קבלת שיחות טלפון מאותם חברים ואיננו מסכים לביקוריהם את העותר, שכן יש שוני בין פגישה פנים אל פנים אף אם ישנה רשת חוצצת ביניהם ... ובין שיחת טלפון. פגישה פנים אל פנים נעשית בצורה גלויה יותר ויכולות להיות לה השלכות מפניהן חוששים גורמי הביטחון דהיינו שיכולה להיות לה השפעה, בייחוד אם הפגישות נמשכות לאור זמן, על גורמי ימין קיצוניים ללכת, חלילה, בדרכי העותר. (עע"א (ב"ש) 2077/01).

בה-בעת הורה בית המשפט את שירות בתי הסוהר לאפשר לעמיר להיפגש עם לריסה, בין היתר משום שלא הוצג לפניו כל חומר ראיות על פעילותה.

4. במהלך חודש ינואר 2004 פנה עמיר בבקשה כי יותר לו לשאת את לריסה לאשה ולהתייחד עימה. המשיב לא נזדרז בתשובתו, ובמענה לעתירתו של עמיר לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו (עע"א 1475/04), הודיע כי החליט לדחות את הבקשה להתייחדות. עוד השיב המשיב כי טרם גיבש עמדתו באשר לבקשת הנישואין.

5. ביום 17.5.04, עובר לדיון על-פה בעתירתו של עמיר נגד הסירוב לאפשר לו להתייחד עם לריסה, נכנסו ללישכת השופט בר-אופיר בא-כוח המדינה ונציג שירות הביטחון הכללי, ונתנו בידי השופט - במעמד צד אחד - תיק ובו חומר מודיעין חסוי על-אודות עמיר. בא-כוחו של עמיר הבחין בדבר, ועם תחילת הדיון על-פה במעמד שני הצדדים ביקש את השופט בר-אופיר כי יפסול עצמו מדון בעתירה. השופט בר-אופיר דחה את בקשת הפסילה, ולאחר-מכן נדרש לעתירה לגופה. במהלך הדיון ביקש בא-כוחו של עמיר את בית-המשפט כי יעיין בחומר הסודי שהמשיב סמך עליו את החלטתו לסרב לעמיר להתייחד עם לריסה, דהיינו, באותו חומר סודי שהשופט עיין בו כבר קודם לכן. החומר הסודי הועבר שוב לעיונו של בית המשפט, ובאי-כוח בעלי-הדין טענו כאשר טענו. ביום 20.5.04 דחה בית-המשפט את עתירתו של עמיר להתיר לו להתייחד עם לריסה.

6. מכאן שני ההליכים שלפנינו: האחד, ערעור על החלטתו של השופט בר-אופיר שלא לפסול עצמו משבת בדין, והאחר, בקשת רשות לערער על החלטתו של בית-המשפט המחוזי לגופה. הבה נידרש עתה לשני ההליכים, אחד לאחד, ונפתח בנושא הפסילה.

הערעור בנושא הפסילה

7. ערעורו של עמיר נסוב על אותו מיפגש שהיה - שלא בנוכחותו ושלא בנוכחות בא-כוחו - בין השופט בר-אופיר ובין בא-כוח המדינה ונציג שירות הביטחון הכללי, ולטענת בא-כוחו של עמיר היה באותו מיפגש כדי להביא לפסילתו של השופט בר-אופיר משבת לדיון באותו עניין. השופט בר-אופיר דחה, כאמור, את בקשת הפסילה, בהחליטו כי לא קמה עילה על-פי דין לפסילתו. כאמור בהחלטה, הניח נציג שירות הביטחון לפני השופט "תיק מודיעין בסיווג סודי ביותר", והוסיף וביקש כי התיק יוחזר לידי לאלתר. כן הסביר אותו נציג כי מבקש הוא שלא להיחשף אשר-על-כן מגיש הוא

אותו תיק לעיון השופט בלישכה ולא באולם. השופט מוסיף בהחלטתו כי עיין בתיק והחזירו לנציג שירות הביטחון. כן קובע השופט, כי לעת שנציג השירות נכנס לחדרו עדיין לא גיבש כל דעה בעניינו של עמיר, וכי מסירת החומר לידו, גם בה אין כדי להצביע על גיבוש דעה קדומה. בנסיבות אלו כולן לא נתגבש חשש ממשי לגיבושה של דעה קדומה, בית-המשפט לא ניגע במשוא פנים, ועל-כן יש לדחות את בקשת הפסילה.

8. על החלטה זו הערעור שלפנינו, וטענת עמיר היא כי נוצר חשש ממשי למשוא פנים מצד השופט. טעם הדבר הוא, שהשופט ניהל דיון ללא נוכחות עמיר או בא-כוחו, ומבלי שנתבקשה הסכמתם של אלה לעיין בחומר החסוי במעמד צד אחד. כך נמנעה מעמיר היכולת להתנגד לכך שבית המשפט יעיין בחומר החסוי. הפרקליטות מסכימה כי אירעה תקלה באותו מיפגש שלפני הדיון, אך לטענתה לא היה באותה תקלה כדי להצדיק פסילתו של השופט משבת לדין. עוד טוענת הפרקליטות, כי במהלך הדיון ביקש בא-כוחו של עמיר, הוא עצמו, כי בית-המשפט יעיין בחומר החסוי, ומכאן שבכל מקרה רפא לפגם. בדיעבד הסתבר כי הפגם לא היה בעצם המיפגש ובעיון המוקדם במעמד צד אחד, אלא בעיתויו של העיון בחומר. על רקע זה יש להסיק כי לא נגרם לעמיר כל עיוות דין, ובוודאי שלא נוצר חשש למשוא פנים.

9. ענייננו הוא בהוראת סעיף 77א (א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984, ולפיה: "שופט לא ישב בדין אם מצא, מיזמתו או לבקשת בעל דין, כי קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים בניהול המשפט". מילות המפתח הן "חשש ממשי למשוא פנים", והשאלה היא, אם בנסיבות הענין נוצר אמנם חשש ממשי למשוא פנים מצידו של השופט בר-אופיר. דבר ההלכה קובע לענין זה כי השאלה ששומה עלינו לשאול עצמנו היא: האם באירוע שאירע נתגבשה וננעלה דעתו של השופט עד שאין הוא יכול עוד לנהל את ההליך מלפניו ללא משוא פנים? התשובה לשאלה זו אינה תולה עצמה בתחושות סובייקטיוויות של מי מן הצדדים אלא במסקנות אובייקטיוויות המתבקשות מן הנסיבות והמורות אותנו כי אכן נוצר חשש ממשי למשוא פנים. ראו, למשל: ע"פ 184/85 שרעבי נ' מדינת ישראל, פ"ד לט (1) 446; ע"א 1570/94 שירותי ארגל שיווק לבתי מלון ומסעדות בע"מ נ' אוצר מפעלי ים בע"מ (לא פורסם); ע"פ 1949/01 טולוצ'ינסקי נ' מדינת ישראל (טרם פורסם); ע"א 7048/02 בטש יואלה נ' "אריה" חברה ישראלית לביטוח (טרם פורסם); ע"א 3863/04 הג'ונגל של אלי (1998) פרדסיה בע"מ נ' מינהל מקרקעי ישראל (טרם פורסם). ומה בענייננו?

10. החלטתו של המשיב שלא להיעתר לבקשת ההתייחדות ייסדה עצמה על הערכת גופי הביטחון כי נשקף מעמיר סיכון לביטחון המדינה, והערכה זו מצידה ביססה עצמה

על חומר המודיעין של עניין ועל מומחיותם של המעריכים. חומר ראיות זה - בהיותו חומר סודי - לא ניגלה, לא לעיניו של עמיר אף לא לעיני בא-כוחו, לעת החלטתו של המשיב לסרב לעמיר מבוקשו. ואולם מה דין הוא שעה שהנושא עלה לפני בית המשפט בעתירתו של עמיר? האם גם בהליך שלפני בית המשפט יכול שבית המשפט יעיין במידע הסודי במעמד צד אחד?

תשובתנו לשאלה היא בהן מסוייג. ראשית לכל נזכור את הוראת תקנה 6 לתקנות סידרי הדין (עתירות אסיר), תש"ם-1980 (תקנות האסירים) ולפיה בעתירות אסירים, כעתירתו של עמיר, ידון בית המשפט בכל עניין של סדר דין שלא נקבע באותן תקנות "בדרך הנראית לו מועילה ביותר להכרעה צודקת ומהירה". והנה, מזה שנים נתפתח בבתי המשפט נוהג, כי בעתירות מינהליות, ובהסכמת בעלי-הדין, מעיין בית המשפט בחומר סודי במעמד המשיב בלבד, ומוסיף הוא ומקבל באותו מעמד הסברים על-פה מפי גופי הביטחון באשר לטיבו של חומר הראיות החסוי. כך יכול בית המשפט לשפוט למראה עיניו ולמשמע אוזניו אם יש אמנם בראיות המינהליות כדי לבסס כיאות את מסקנת גופי הביטחון כי העותר מסכן את ביטחון המדינה. נדע, אפוא, כי עיון בחומר ראיות חסוי במעמד צד אחד - לרבות קבלת הסברים על-פה מצד גופי הביטחון - אין בו כל ייחוד בעתירות מינהליות. הנה מקור אחד לסמכותו של בית המשפט בענייננו לשמוע ראיות חסויות במעמד צד אחד. לכל אלה ראו עוד והשוו: בג"ץ 1227/98 מלבסקי נ' שר הפנים, פ"ד נב (4) 690, 711 (מפי השופט זמיר).

כיום זכה הנוהג לגושפנקה סטטוטורית ככל שהדברים אמורים בהליכים שלפני בית המשפט לעניינים מינהליים. הנה-כי-כן, הוראת סעיף 17 לחוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001, קובעת הליך מפורש באשר להצגת מידע חסוי במעמד צד אחד בהליכים שלפי אותו חוק, ותקנה 21 לתקנות בתי משפט לעניינים מינהליים (סידרי דין), התשס"א-2000, מחילה על בית המשפט הדין בעתירה מינהלית - וכמותו על בית המשפט העליון בדונו בעתירה, בבקשת רשות ערעור או בערעור על החלטה בעתירה - את הוראת סעיף 17 האמור לעיל. אכן, חוק בתי המשפט לעניינים מינהליים - ובעקבותיו התקנות שלפיו - לא הוחלו על הליכי אסירים, וממילא אין הוראת תקנה 21 לתקנות בתי משפט מינהליים (סידרי דין) חלה על עתירות אסירים. ואולם אם במישרין אין לה לתקנה 21 חלות על ענייננו, בעקיפין ניתן להחילה כהוראת-דין ה"מועילה ביותר להכרעה צודקת ומהירה" כהוראת תקנה 6 לתקנות האסירים. אם כך על דרך הכלל, לא-כל-שכן שעתירת אסירים עתירה מינהלית היא במהותה, כמוה בעתירות אחרות שעל-פי חוק בתי משפט לעניינים מינהליים. נמצא לנו אפוא, שבין

על-פי הנוהג בין על-פי הדין רשאי היה בית משפט קמא לקבל מידע חסוי במעמד צד אחד.

ואולם, במה דברים אמורים שבית משפט רשאי לעיין בחומר החסוי במעמד צד אחד, בקיומם של כל ההליכים שנקבעו לענין, בין על-פי הנוהג בין על-פי הדין. והנה, בין על-פי הנוהל בין על-פי הדין, אין בית המשפט מותר לעיין בחומר ראיות במעמד צד אחד בלבד אלא-אם-כן הסכימו בעלי-הדין לדבר (על-פי הנוהג), או אם נתקיים נוהל קפדני ומדוקדק כמפורט בסעיף 17 לחוק שיחרור על-תנאי ממאסר. והנה, כנדרש מן הנוהג, בענייננו לא הסכים עמיר - קודם המשפט - כי בית-המשפט יעיין בחומר הראיות הסודי במעמד צד אחד בלבד; ואשר לדין, בניגוד להוראת סעיף 17 האמור לעיל, בית המשפט לא העמיד כלל את עמיר על בקשת המדינה לעיין בחומר הסודי במעמד צד אחד. בית המשפט אסור היה אפוא לעיין בחומר הסודי במעמד צד אחד לפני תחילת המשפט, ומכאן שבית משפט קמא שגה משאיפשר לנציג שירות הביטחון להיכנס ללישכתו, ובאין הסכמה מצד עמיר הוסיף וקיבל לידו, במעמד צד אחד, חומר חסוי בענייננו של עמיר. על-כך נאמר, כי לו היה זה מיפגשו היחיד עם החומר החסוי, קרובים היינו למסקנה כי אין מנוס מפסילתו של השופט. אלא שזו היתה אך המערכה הראשונה. במערכה השניה, במהלך המשפט, היה זה בא-כוחו של עמיר שביקש את השופט בר-אופיר כי יעיין במעמד צד אחד בחומר הראיות החסוי - באותו חומר ראיות שהשופט עיין בו קודם לכן - ועל רקע זה לא נוכל לומר כי נגרם לעמיר עיוות דין או כי השופט היה נגוע במשוא פנים. עמיר עצמו הסכים כי החומר החסוי הוא לענין; כי השופט יעיין בו במעמד צד אחד; ובנסיבות אלו כל שאירע היה שהשופט עיין באותו חומר (גם) לפני שהותר לעשות כן. עמיר הסכים, אף ביקש, שהשופט יעיין בחומר החסוי - לבחינת התשתית להחלטה שנעשתה בענייננו - ועל-כן תמיהה מה טענה בפיו לפסלות השופט.

11. מסקנתנו היא אפוא זו, כי שגגה יצאה מלפני בית-משפט קמא משהסכים להיפגש עם נציג שירות הביטחון ולעיין בחומר החסוי במעמד צד אחד, בלא הסכמתם - אף בלא ידיעתם - של עמיר ובא-כוחו. ואולם בדיעבד, משביקש בא-כוח של עמיר מבית המשפט כי יעיין בחומר החסוי במעמד צד אחד בלבד, רפא לפגם ועמיר לא יישמע בטענה כי נגרם לו עיוות דין או כי בית משפט קמא לקה במשוא פנים. אנו מחליטים אפוא לדחות את ערעורו של עמיר על סירובו של השופט בר-אופיר לפסול את עצמו מדון בענייננו.

12. המשיב סירב להתיר לעמיר התייחדות עם לריסה, ונמצא לו לבית-משפט קמא כי סירוב זה בדין יסודו. עמיר תוקף החלטה זו, ובקשתו היא כי נהפכנה על-פיה ונתיר את האיסור. בית המשפט קמא ייסד החלטתו, בעיקרה, על חוות-דעת שירות הביטחון הכללי. אותה חוות-דעת נסמכת מצידה על חומר מודיעין שלפיו עלול עמיר לסכן את ביטחון המדינה גם מתוך הכלא, וכי היתר להתייחדות כי יינתן לו, יהיה באותו היתר כדי להגביר את הסיכון הנשקף ממנו. וכותב בית המשפט בין שאר דבריו:

העותר ניצב היום באותו צומת רעיוני מסוכן ורצחני בו עמד כאשר ירה ביצחק רבין ורצח אותו ...

דבר לא השתנה מאז הרצח ועד היום בתפיסת עולמו הרעיונית ... גם היום הוא מוצף באידיאולוגיה רדיקלית והרסנית שחיציה מופנים כלפי יעדים אנושיים ומגדרים וביניהם אנשי ממשל. הוא מקיים קשר שיחות רצוף מתאו עם מקורבים רעיוניים אשר קשובים לתורתו, ומוסיף גם היום לקיים דו-שיח מיליטנטי עם ידידיו ודורשי טובתו ... מדובר ברצף של התנהגות מזיקה אשר מתפרסת על-פני כל שנות מאסרו, והיא מגיעה גם אל הזמן האחרון. הוא משמיע דעות שלפי תוכנו הן תומכות-טרור בעליל ... ודבק בעולם מושגים קיצוני וקנאי. הוא מטיף גם היום להתנגדות פעילה לצעדים של רשויות השלטון ולפגיעה פיזית בעומדים בראשן. התרשמותי היא שהעותר מתעתע ברשויות הכלא ועושה פלסתר את ההגבלות המוטלות עליו. יודגש כי הגב' לריסה משתפת פעולה ... ומסייעת בידיו להוציא מכתבים ומסמכים אל מחוץ לכלא ללא היתר ... זוהי נקודה חשובה במערכת השיקולים, מכיוון שהגברת הזו נוטה (כך נראה) לשתף איתו פעולה, וגם יצרה קשר עצמאי עם גורמים קיצוניים ... העותר ממשיך לעשות נפשות לתורתו האלימה מבית הכלא.

בית המשפט מוסיף וקובע בהחלטתו, כי עמיר לא הביע כל חרטה על מעשיו, לא עוד אלא שהצדיק ומצדיק הוא אותם מעשים על בסיס טעמים אידאולוגיים. כן קובע בית המשפט, כי עמיר מפר באורח שיטתי את ההגבלות המוטלות עליו בידי המשיב, הן ביצירת קשרי טלפון עם אנשים שנאסר עליו להתקשר עימהם והן בחריגה ממיכסת השעות שהוקצאה לו. כל אלה מלמדים, כך קובע בית המשפט, כי עמיר אינו סר למרות המשיב, וכי לעת הזו לא ניתן לבטוח בו וליתן בו אמון. אם אלה הם פני הדברים, יש בהם - לדעת בית המשפט - כדי לתמוך בהחלטת המשיב שלא לאפשר לעמיר מיפגשי התייחדות עם לריסה, קרא: מיפגשים בלא פיקוח ובקרה.

13. לטענת העותר, החלטת בית משפט קמא החלטה היא התלויה על בלימה. זכותו לחיי אישות, זו טענתו, זכות-יסוד היא, ופגיעה בה יכולה שתהא מוצדקת רק בהתקיים התנאי של סיכון לביטחון המדינה ברמה של קירבה לוודאות. סיכון מעין-זה אין בנמצא ואף לא הוכח לבית המשפט. יתר-על-כן: מיפגשי התייחדות על-פי עצם טיבם אין נשקפת מהם כל סכנה שהיא.

על כל אלה משיב המשיב כי קיים חשש ממשי שעמיר ינסה לפגוע בביטחון המדינה אם אך יינתן לו, וכי סכנה מעין-זו טמונה במיפגשי התייחדות משום שאלה, על פי עצם טיבם, אינם עומדים לפיקוח. לטענת המשיב, דבק עמיר עדיין באידאולוגיה רצחנית ומעוותת, ומבקש הוא אף להוציאה מן הכוח אל הפועל. יתר-על-כן: לביצועה של אותה אידאולוגיה עומד עמיר בקשר עם גורמים שמחוץ לבית האסורים, המאמינים באידאולוגיה שלו והמבקשים לשמוע את דברו. כן מדגיש המשיב כי כ-3,300 אסירים ביטחוניים כלואים בבתי הסוהר בישראל, וכי אם יינתן לעמיר מבוקשו יחול אותו כלל על כל אותם אסירים אף-הם. אלא שהסיכון הנשקף לביטחון המדינה הוא כה רב עד שאין להיעתר לא לעמיר ולא לאסירים הביטחוניים האחרים.

התנגשות האינטרסים

14. זו היא אפוא התנגשות האינטרסים שלענין: מזה, טיעונו של אסיר לזכותו כבן-אדם - ולעניינו: טיעונו של עמיר לזכות התייחדות בין כותלי הכלא - ומזה, ביטחון המדינה כיסוד לצמצום זכויותיהם של אסירים. על דרך הפרט נחלקים בעלי-הדין בשאלה אם מהווה עמיר סיכון לביטחון המדינה והאם התייחדות עם לריסה עלולה להוסיף סיכון על סיכון.

מיתווה נורמטיבי

15. לא הרי זכויותיו של אסיר כהרי זכויותיו של מי שאינו אסיר. זכותו של אסיר לחירות נשללת ממנו בפסק הדין השולח אותו למאסר, ועם הזכות לחירות נשללות ממנו אף זכויות הנילוות לזכות החירות. כן מוגבלות זכויותיו של אסיר בעצם הצורך לניהול תקין של החיים בבית הכלא. ראו והשוו: ע"א 4463/94 גולן נ' שירות בתי הסוהר, פ"ד נ (4) 136, 152-155, 172-175; ע"א 1076/95 מדינת ישראל נ' קונטאר, פ"ד נ (4) 492, 498-499.

16. לענייננו חשובות במיוחד המיגבלות המוטלות על אסיר כנדרש מן הצורך לנהל את החיים בבית הכלא באורח תקין, ניהול המחייב מישטר ומשמעת שיש בהם כדי לפגוע ביכולתו של היחיד לממש את מישאלותיו במלואן. וכך, הוראת סעיף 80א(א) לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], תשל"ב-1972 (פקודת בתי הסוהר) מסמיכה את נציב בתי הסוהר להוציא, באישור השר לביטחון פנים, "הוראות כלליות שיקבעו עקרונות לענין ארגון השירות, סדרי המינהל, המשטר והמשמעת בו והבטחת פעולתו התקינה". כן מוסמך הנציב, כהוראת סעיף 80א(ב) לפקודת בתי הסוהר, להוציא "פקודות כלליות שיקבעו פרטים" בנושאים המפורטים בהוראת סעיף 80א(א). הנציב עשה שימוש בסמכותו זו, ולהבטחת האירגון התקין של החיים בבתי הסוהר הוציא פקודות נציבות בתי הסוהר (פקנ"צ), וקבע בהן נורמות התנהגות ראויות בבתי הסוהר תוך התחשבות בזכויות היסוד של האדם. ראו והשוו: רע"ב 6561/97 מדינת ישראל נ' מנדלסון, פ"ד נב (5) 849, 859. וכך, במסגרת הפקנ"צ נערכת ההתגוששות בין האינטרסים המושכים לצדדים: האינטרס של עמיר להתייחדות והאינטרס של המשיב לשמור על ביטחון המדינה. להתגוששות זו ניפנה עתה.

אינטרס הביטחון

17. זכויותיהם ומישטר חייהם של "אסירים ביטחוניים" בבתי הכלא, שונים מזכויותיהם וממשטר חייהם של מי שאינם אסירים ביטחוניים. על דרך הכלל ייאמר, כי ההגבלות החלות על אסירים ביטחוניים רבות וקשות הן יותר, והפקנ"צ מפרטות באותן הגבלות. כך, למשל, לענין חופשות, לענין שיחות טלפון מהכלא, לביקורי בית מאובטחים, לחוות דעת של גורמי הביטחון לקראת העלאתו של אסיר לוועדת השחרורים ועוד. "אסיר ביטחוני" הוא, כהגדרת סעיף 3.א. לפקנ"צ 04.05.00, "אסיר אשר הורשע ונדון למאסר בגין ביצוע או עצור בגין חשד לביצוע עבירה שעל-פי טיבה או נסיבותיה הוגדרה כעבירה ביטחונית מובהקת או שהמניע לעבירה היה לאומני". חרף טיעונו של עמיר, אין ספק כי יש לסווגו כ"אסיר ביטחוני", באשר המניע לעבירה שעבר - עבירת הרצח - היה מניע לאומני והעבירה עצמה הוגדרה בפקנ"צ כעבירה שאם נעשתה על רקע לאומני מהווה היא עבירה ביטחונית ומבצעה הוא, ממילא, "אסיר ביטחוני". משידענו כי עמיר הוא "אסיר ביטחוני" שוב יחולו עליו כל ההוראות החלות על "אסיר ביטחוני", בהן ההוראות לענין התייחדות.

18. מה טעם נתונים "אסירים ביטחוניים" לפיקוח ולבקרה הדוקים מאלה המוטלים על אסירים שאינם אסירים ביטחוניים? דומה שאין צורך להרחיב בתשובה: אסירים

ביטחוניים נשקפת מהם סכנה גדולה לביטחון הציבור, לשלומם ולניהולו התקין של בית הכלא. וכך לימדנו השופט זמיר בפרשת קונטאר (שם, 500-501):

האם יש הצדקה להבדל הקיים בעניין זה בין אסירים ביטחוניים לבין אסירים אחרים?

אוכלוסיית בתי הסוהר מחולקת לסוגים: נשים, קטינים, דתיים, טעוני הגנה, ועוד. הסיווג, אם אין הוא נדרש על-פי דין, אמור להתבסס על שיקולים ענייניים. ככל שהוא מתבסס על שיקולים ענייניים ומתבצע באופן סביר, הרי הוא כשר. הסיווג עשוי לגרום הבדלים בתנאי המאסר. ההבדלים, ככל שהם מתבססים על שיקולים ענייניים ומתבצעים באופן סביר, אף הם כשרים. במסגרת זאת, אסירים ביטחוניים, כלומר, אסירים שהורשעו בעבירות נגד ביטחון המדינה, מהווים סוג בפני עצמו. הסיווג של אסירים ביטחוניים כסוג בפני עצמו נובע מן הסכנה המיוחדת הטמונה באסירים אלה. ברוב המקרים הם משתייכים לארגונים בלתי חוקיים, ששמו להם למטרה לפגוע במדינה, וקיים חשש שהקשר בין האסיר לבין הארגון קיים ועומד גם בתקופת המאסר. קשר זה, וכן הקשר בין האסירים הביטחוניים לבין עצמם, טומן סכנות מיוחדות, הן מן הבחינה של הסדר בבית הסוהר והן מן הבחינה של ביטחון המדינה. סכנות אלה עשויות להצדיק כליאתם של אסירים ביטחוניים בנפרד והטלת מגבלות מיוחדות עליהם, בעיקר בכל הנוגע לקשר עם החוץ...

המסקנה היא, שיש הצדקה לקבוע הסדרים מיוחדים לגבי אסירים ביטחוניים, ובכלל זה לעניין האפשרות של אסירים כאלה לעמוד בקשר טלפוני עם אנשים מחוץ לבית הסוהר. עם זאת ברור כי הסדרים אלה חייבים לעמוד במבחנים המשפטיים החלים בדרך כלל על החלטות מינהליות: הם חייבים להיות ענייניים, סבירים ומידתיים. כך, למשל, אין להטיל על אסירים ביטחוניים מגבלה על קשר עם אנשים מחוץ לבית הסוהר אם אין היא נדרשת על יסוד שיקולים ביטחוניים או שיקולים ענייניים אחרים, אלא נובעת רק משיקולים של ענישה או נקמנות, או אם היא פוגעת באסיר מעבר למידה הנדרשת על-ידי שיקולים ענייניים.

ראו עוד: בג"ץ 221/80 דרויש נ' שירות בתי הסוהר, פ"ד לה (1) 536, 544 (מפי השופט יצחק כהן); רע"ב 4251/99 שוכרי נ' שירות בתי הסוהר (לא פורסם).

אכן, אסירים ביטחוניים מונעים ככלל בידי אידאולוגיה, והסבירות גבוהה לגביהם כי להגשמת אותה אידאולוגיה יבקשו לשוב ולבצע עבירות בעלות אופי דומה; קיים ועומד חשש כי יבקשו לפגוע בנציגי השילטון שלידם, קרא, בסוהרים; ובהיותם משתייכים דרך כלל לאירגונים לא-חוקיים, יבקשו להוסיף ולעמוד בקשר עם אותם אירגונים להגשמת המצע הרעיוני שלהם בדרכים לא חוקיות. כל אלה מצדיקים מעצמם תנאי כליאה חמורים יותר מן הרגיל, וממילא נפגעות זכויותיהם של אסירים אלה יותר מאשר זכויותיהם של אסירים פליליים רגילים. וכלשונו של סעיף 1.ב. לפקנ"צ 03.02.00 שעניינה המיגבלות המוטלות על אסירים ביטחוניים:

באסירים השפוטים בגין עבירות נגד ביטחון המדינה קיים בדרך כלל פוטנציאל ממשי לסיכון ביטחון המדינה בכלל ולסיכון הסדר והמשמעת בבתי הסוהר בפרט ....

רובם של אסירים אלה אף קשורים לארגוני טרור וקשר זה טומן בחובו סכנות מיוחדות הן לסדר ולמשמעת בבית הסוהר והן לביטחון המדינה. הסיכון הביטחוני הצפוי מהאסירים הביטחוניים מחייב כליאתם בנפרד מאסירים פליליים והטלת מגבלות מיוחדות עליהם בכל הנוגע לקשר עם החוץ, ובכלל זה בנושאים של חופשות, ביקורים, שיחות טלפון והתייחדות.

כנדרש מפקנ"צ 03.02.00, יש להטיל מיגבלות על אסירים ביטחוניים ככל שהמדובר הוא בקשרים עם החוץ, קרא, בנושאים של חופשות, ביקורים, שיחות טלפון והתייחדות. כך, למשל, רשאי אסיר ביטחוני לזכות בביקורי ידידים, ואולם רק "לענייני סוהר ובטוחות שמיעתו"; לא עוד אלא שאותם ביקורים נערכים "כאשר רשת חוצצת [או] מחיצת זכוכית בין האסיר למבקר". עוד ייאמר, כי אסיר ביטחוני אינו רשאי, על דרך הכלל, לעמוד בקשרי טלפון עם החוץ, וכן אין הוא רשאי - והוא עיקר לענייננו - לקבל ביקורי התייחדות.

19. על כל אלה נוסף, כי ההגבלות המוטלות על קשריהם של אסירים ביטחוניים עם החוץ אינן מוחלטות, וניתן לסטות מן הכללים. ואולם סטיה מותרת רק בהתמלא שני תנאים מוקדמים שזה תוכנם בקצרה: א. האסיר לא היה חבר באירגון עויין ולא סייע לאירגון עויין עובר לביצוע העבירה, או שהאסיר ניתק כל מגע, ישיר או עקיף, עם האירגון שהיה קשור אליו. שני, ניתנה חוות דעת של שירות הביטחון הכללי כי אין נשקפת סכנה לפגיעה בביטחון המדינה בשל התרת ההגבלה או ההגבלות. חריגים אלה

נועדו לאפשר בחינת עניינו הספציפי של אסיר ביטחוני, אם ניתן ואם לאו להקל במיגבלות המוטלות עליו כאסיר בטחוני.

עד כאן - לשיקולי הביטחון, ומכאן לזכויות האסיר.

לזכות ההתייחדות

20. אסיר הנמצא במשמורת חוקית, נשללת ממנו הזכות לחיות בביתו, בחיק משפחתו, בחוג ידידיו, בקהילתו. הימצאותו בבית הכלא, מאחורי סורג ובריח, מבודדת את האסיר מן החברה שהיה בה עד להיכלאו, ומכניסה אותו למישטר חיים אחר משהורגל בו מחוץ לכותלי בית הכלא. ואולם יש זכויות המלוות את האדם באשר הוא, גם בשהותו בין כותלי הכלא. הנה היא הזכות לכבוד. הנה היא הזכות למאכל ולמשקה. הנה היא הזכות למנוחת-שינה. ראו עוד האסמכתאות שבפיסקה 15 לעיל. ומה על הזכות לחיי אישות?

21. בבג"ץ 114/86 וייל נ' מדינת ישראל, פ"ד מא (3) 477, נדרש בית המשפט העליון לשאלת זכותו של אדם לקיומה של יחסי-אישות, ותשובתו לשאלה היתה כי זכות זו זכות היא המובנת-מאליה. מעין זכות-יסוד היא. וכלשונו של השופט אלון (שם, 483-484):

דבר ברור הוא, ואין צורך לאומרו ולנמקו, ששלילת האפשרות מאדם בוגר לקיום יחסי אישות, לתקופת זמן שאינה קצרה, פגיעה קשה יש בה באדם שהימנו היא נשללת. יצר המין הוא דבר טבעי ואנושי, ודיכוי של יצר זה על כורחו של בעל היצר נוגד את טבע האדם וצרכיו. קיומה של זכות זו מובן הוא מאליו, ואין הוא נובע מכך שכתוב הוא עלי ספר, וקיים הוא אף אם אינו מנוי בקריטריונים, ובנסיבות רגילות וחריגות, למיניהם ולסוגיהם.

כיום רשומה זכות זו להתייחדות בנוהל 04.06, ולא נעמוד על פרטיו. פרשת וייל הוכרעה לפני חקיקתו של חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, ויש יסוד לטענה - לא נרחיק לכת מזה ולא נרחיב בסוגיה - כי אותה זכות שקיומה "מובן הוא מאליו", עלתה במעלת הזכויות להיותה נכללת בכבוד האדם. אכן, ניתן לטעון כי קיום יחסי-אישות קשור קשר בל-יינתק ביצר החיים וההישרדות - הישרדות אישית והישרדות הגזע והמין - ודיכוי של יצר כה מהותי שֶׁבְּחֵי פוגע בכבוד וביכולתו של אדם לממש את חייו כבן-

אנוש. ואולם אין צורך שנכריע בשאלה ונוכל לספק עצמנו במעמדה של הזכות כזכות שקיומה "מובן הוא מאליו".

להתנגשות האינטרסים ולאיוון ביניהם

22. הזכות לקיום יחסי-אישות, כאחיותיה הזכויות האחרות, אין היא זכות מוחלטת. יש זכויות ואינטרסים המושכים לעברים אחרים, וממילא נדרשים אנו - כדרכנו - להעסיק עצמנו במלאכת האיזון. וכך, כפי שנפסק, שלילת החירות וחופש התנועה של אסיר אינה משמיעה מאליה שלילת הזכות לקיום יחסי אישות, או פגיעה באותה זכות, "ועצם הזכות לקיום יחסי אישות סדירים המצויה בידי כל אדם מצויה גם בידי האסיר" (פרשת וייל לעיל, 499, מפי השופט אלון; בג"ץ 4338/95 חזן נ' שירותות בתי הסוהר פ"ד מט (5) 274, 276); דהיינו: הזכות לחיי אישות חיה ומתקיימת לעצמה גם אם נשללת חירות התנועה של אדם על דרך כליאתו בבית האסורים. יחד עם זאת, שלילת החירות וחופש התנועה, ועימה הצורך לנהל באורח תקין את חיי בית הכלא - דהיינו: האינטרסים הנוגדים לזכות לחיי-אישות - יש בהם כדי לאצול על מימושה של הזכות לחיי אישות. השאלה הנשאלת היא: עוצמתם של אותם אינטרסים-שכנגד - מהו, וכנגזר מכך, היכן תיקבע נקודת האיזון לאורכה של הסקאלה, לאמור, מהו האיזון הראוי בין שלילת החירות הנעשית על-פי דין, לבין מתן אפשרות לקיום יחסי אישות סבירים בלא לסכן את האינטרסים הנוגדים.

23. ראש וראשון לשיקולי-הנגד הוא, כמובן, שיקול הביטחון: ביטחון בבית האסורים פנימה וביטחון מחוץ לבית האסורים. השאלה הנשאלת היא: האם מימושה של הזכות להתייחדות עלול לפגוע בביטחון בתחומי הכלא או מחוצה לו? וכנאמר בפרשת וייל (שם, 501):

קנה המידה, שעל פיו ייקבע וייבדק מתן אפשרות קיומה של זכות זו [זכות האסיר ליחסי אישות] צריך שיהיה שיקולי ביטחון, שמפניהם תידחה הזכות [ליחסי אישות]

...

לשיקול זה של ביטחון יכולים שיתלוו שיקולים נוספים, אך לענייננו אין צורך שנרחיב בהם. אשר לאיוון בין הכוחות המושכים לצדדים, קבעה ההלכה, למשל, כי אסירים היוצאים לחופשות יכולים לממש את זכותם לחיי-אישות, וכי יש באותן חופשות כדי לאזן כראוי בין הזכויות והאינטרסים שלענין. יתר-עם-זאת, גם לעניינן של חופשות נקבע - והדבר נלמד מעצמו - כי השיקול העיקרי בהחלטה אם להוציא אסיר פלוני

לחופשה הוא השיקול הביטחוני. וכך, מקום ששיקולי ביטחון מונעים הוצאתו של אסיר לחופשה, נסוגה ממילא גם אפשרות מימושה של הזכות ליחסי אישות ככל שטפלה היא לחופשה.

24. עמיר אינו יוצא לחופשות, וענייננו עתה הוא במימושה של הזכות להתייחדות בין כותלי הכלא. ההתייחדות משמיעה אותנו מתן אפשרות לבן-הזוג או לבת-הזוג לבוא אל הכלא ולפגוש את האסיר או האסירה בהסתר מעין-רואים. ומתוך שגם פגישה מעין-זו יכולה שתפגע בביטחון, עשויה זכות ההתייחדות להיסוג מפני שיקולי ביטחון. כך, למשל, אם יש חשש סביר כי פגישת ההתייחדות תנוצל לקשירת קשר לביצועה של עבירה או לכל מטרה אחרת הנוגדת את שלום הציבור או את הסדר הציבורי.

25. כללם של דברים: איתרנו את האינטרסים והזכויות המושכים לצדדים: מזה, שיקולי ביטחון - ביטחון הכלא וביטחון לבר-הכלא - ומזה, זכותו העקרונית של אסיר לפגישת התייחדות. עתה, משידענו מהם השיקולים שלעניין, לא נותר לנו אלא לבחון את כוחם ועוצמתם במקרה הספציפי המוצג לפני בית המשפט. נעבור אפוא ונדון בענייני המיוחד של עמיר.

ומן הכלל אל הפרט

26. על זכותו של עמיר לפגישת התייחדות עם לריסה אין מקום להאריך בדברים. השאלה אם אותה פגישת התייחדות אמורה להיות לאחר נישואיו של עמיר ללריסה, או אף באין נישואין, לא נתבהרה כל צורכה בטיעונים שלפנינו, ולא נדון בה. נניח אפוא כי זכותו העקרונית של עמיר עומדת לו למיפגש התייחדות, ועל יסודה של הנחה זו נידרש לשאלות השנויות במחלוקת בין בעלי-הדין.

27. העבירות שביצע עמיר, לא זו בלבד שעבירות חמורות הן, אלא שטובלות הן כל-כולן בנושא הביטחון ופוגעות הן בביטחון באורח קשה מאין-כמוהו. כך הוא ברצח ראש ממשלה מכהן אשר הנהיג מדיניות שלא היתה לרוחו של עמיר, וכך הוא פְּקֶשֶׁר לביצוע פעולות טרור בערבים בשל החלטת הממשלה לסגת משיטחי יהודה ושומרון. עמיר הוכיח כי נכון הוא לנקוט בפעולות טרור כל אימת שהשלטונות הנבחרים של המדינה אינם פועלים בהתאם לדעותיו, ותיכנן לפעול בדרכי אלימות כלפי נציגי השלטון הנבחר והדמוקרטי וכלפי אנשים שלא עשו לו כל רע ואשר רואה הוא בהם את אויביו. כל אלו פעולות טרור הן, ולא ניתן להגדירן אחרת. על שום כך סונג עמיר בכלא כאסיר ביטחוני, ובצדק כך סונג.

28. עיקר הוא, כמובן, לא בסיווג העבירות שעבר עמיר - עבירות ביטחון מובהקות וחמורות - אלא בסיכון הנשקף ממנו כהיום הזה על רקע כל הידוע לנו עליו. לענין זה ניתן להבחין ברובדי-סיכון הנערמים אלה-על-גבי-אלה ואשר בעוצמתם יוצרים הם סיכון שהמשיב חושש מפניו.

הרובד שבתשתית - זה היסוד המחזיק את הבנין שמעליו - מכיל, כמובן, את העבירות החמורות שעבר עמיר. על עבירות אלו ייאמר, כי מי שמביא עצמו לרצוח ראש ממשלה אך בשל המדיניות שהוא מחזיק בה, מעיד על עצמו כי אין מסוכן ממנו ליחיד ולכלל. אדם העושה מעשה כמעשה הנורא שעשה עמיר, מלמד על עצמו כי נעדר הוא לחלוטין אותם מעצורים המובְּגִים בנו כבני אדם. צרף לכך את המרכיב האידאולוגי הבווער בו, וידעת מה מסוכן הוא עמיר לחברה שסביבו. ואם בכך אין די, נוסיף את ההרשעה בקשר שקשר לפגוע בערבים ונבין את עוצמת הסיכון הנשקפת ממנו. עד כאן - העבירות שעמיר הורשע בהן, כשהן לעצמן.

29. אין די במנין העבירות שעמיר הורשע בביצוען. יש להוסיף ולעמוד על דרכי פעולתו של עמיר לביצוע העבירות, על נחישותו להשיג את יעדיו, על עיקשותו ועל דבקותו במטרה עד למימוש כוונותיו הרצחניות. לענין זה ראוי להביא מעט דברים שכתב בית המשפט העליון בדחותו את ערעורו של עמיר על הרשעתו בדין. וכך השמיענו בית המשפט על-אודות התיכנון של עמיר להוציא לפועל את תוכניותיו (ע"פ 8019/96 יגאל עמיר נ' מדינת ישראל, פ"ד נג (4) 459, עמ' 463-464):

שלושת הקושרים העלו רעיונות שונים בדבר דרכים אפשריות לביצוע מעשה הרצח; בכללן, מלכוד מכוניתו של ראש-הממשלה; הזרמת ניטרוגליצרין לצינור המים בבית מגוריו; ירי לעברו בסמוך לביתו; פיצוץ מכונית תופת בסמוך למכוניתו; ירי טיל "לאו" לעברו או פגיעה בו באמצעות אקדח דמוי מיקרופון, או באמצעות מכשיר הקלטה ממולכד. כל הרעיונות האלה נפסלו על-ידי הקושרים כבלתי ישימים, בין מחוסר אמצעים מתאימים ובין מסיבות אחרות. ...

בשלוש הזדמנויות - בינואר, באפריל ובספטמבר 1995 - הצטייד יגאל באקדחו, שאותו החזיק ברישיון, ויצא למקומות שראש-הממשלה ביקר בהם, במטרה לפגוע בו. .... בינואר 1995 נטל יגאל את אקדחו ונסע ל"יד ושם" בירושלים, לאירוע שראש-הממשלה אמור היה להשתתף בו ... בחודש אפריל קרא יגאל בעיתון, כי ראש-הממשלה מתכוון להשתתף באחד מאירועי יום

המימונה באולם בירושלים. אך משהגיע למקום, כשהוא חמוש באקדחו, נתברר לו כי הכניסה לאירוע מוגבלת למוזמנים בלבד ... בחודש ספטמבר הושלמה סלילתו של מחלף כפר שמריהו בכביש החוף. ... יגאל, שהחליט לנצל את המעמד לפגיעה בראש-הממשלה, יצא בבוקר יום האירוע למקום המחלף החדש, סקר את דרכי הגישה אליו, ערך תרשים של המקום וחזר לביתו. משחזר לצומת בשעה מאוחרת יותר, במטרה לבצע את זממו, נתברר לו כי הטקס הסתיים וראש-הממשלה עזב את המקום. ...

ובהמשך (שם, 471):

המערערים זממו להקים, לאחר נסיגת צה"ל מאזור יהודה ושומרון, ארגון מחתרתי שמטרתו לפגוע באנשי המשטרה הפלסטינאית ולבצע "פיגועי תגמול" נגד ערבים, לרבות הצתת בתים, ניתוק זרם החשמל וירי. כך עלה מאימותיו של יגאל, כי משתיק-הקול נועד לשמש לצורך הגשמת ה"התארגנות", תכנית הפגיעה בערבים לאחר נסיגת כוחות צה"ל מהאזור, וכי התכנית הייתה, "שכל פעם יורים על מי שעובר ליד הכפר להוריד את המסגד להוריד כמה בתים". חגי סיפר בחקירה, כי הכין ואגר את אמצעי החבלה "כדי להשתמש בהם בעתיד נגד המשטרה הפלשתינאית, לאחר הסכמי אוסלו" ... עדני סיפר, כי לבקשת שני האחים מסר להם את העוזי שלו. ממה שיגאל סיפר לו נודע לעדני ... כי מדובר על היערכות לקראת נסיגת כוחות צה"ל מהשטחים. בלשונו של עדני: "אז נצטרך לפעול בנושא לתפוס את הבנאדם בזמן הנכון ולירות בו. אם אפשר להגיע אליו הביתה ולירות בו נלך אליו, ... ונטפל באותו ערבי" ... (ההדגשות במקור - מ' ח').

דרך פעולתו זו של עמיר יש בה כדי ללמד על הסיכון הרב הנשקף ממנו לביטחון המדינה אף כהיום הזה. קשיים הניצבים על דרכו אינם מרתיעים אותו, ומנסה הוא שוב ושוב - ובדרכים מדרכים שונות - לבצע את תוכניתו לרצוח את ראש הממשלה ולהוציא לפועל את תוכניותיו האחרות אף-הן. עמיר אינו מקבל עליו אורחות חיים של דמוקרטיה ואין הוא רואה עצמו כמי שסר למרות שילטון החוק ולסדר הציבורי. נכון הוא לפרוץ כל גדר של חוק ובלבד שהדבר ישיר את האידאולוגיה שהוא מאמין בה. צרף את הדברים אלה-אל-אלה, וידעת כי יש בכוחם הסינרגטי כדי לעורר חשש כבד כי עמיר ישוב וינסה לעקוף את מיגבלות החוק כדי לקדם אותם רעיונות טרור שהוא מחזיק בהם.

אלו הן אפוא העבירות הנוראות שעמיר הורשע בכיצוען, וזו היתה רוחן של אותן עבירות.

30. אם ביקש להוכיח כי בחלוף השנים פחת הסיכון הנשקף ממנו, וכי כיום אין הוא עוד אותו אדם שהיה בעבר - כשל עמיר בניסיונו זה. ראשית לכל ייאמר, כי עמיר לא הביע כל חרטה על מעשה הרצח של ראש הממשלה, והלכה למעשה ממשיך הוא להחזיק באותה אידאולוגיה רצחנית ואלימה שהחזיק בה בעבר. אכן, דעותיו הקיצוניות של עמיר לא חל בהן כל שינוי שהוא, וגם כיום מחזיק הוא באותן תוכניות טרור שהחזיק בהן בעבר. כך נוכחנו לדעת מן החומר החסוי שהוצג לפנינו במעמד צד אחד לבקשת בא-כוחו של עמיר, ועוד למדנו כי גם כיום, בהיותו בבית הכלא, מבקש עמיר להוסיף ולעשות נפשות לתורתו האלימה. וכסיכום (חלקי) הבא בתשובת הפרקליטות לבית המשפט:

מחומר שאסף שירות הבטחון הכללי עולה כי המבקש מחזיק גם כיום באידאולוגיה רדיקלית והרסנית שחיציה מופנים כלפי יעדים אנושיים ומוגדרים, וביניהם אנשי ממשל. כן עולה מהחומר, כי הוא מקיים קשר שיחות רצוף מתאו עם מקורבים רעיוניים, אשר קשובים לתורתו, ומוסיף לקיים דו שיח מיליטנטי עם ידידיו ודורשי טובתו.

במיוחד נבקש להדגיש, כי מהחומר שאסף שירות הבטחון הכללי עולה כי המבקש ממשיך להשמיע דעות שלפני תוכנן הן תומכות טרור בעליל ודבק בעולם מושגים קיצוני וקנאי. הוא מטיף גם היום להתנגדות פעילה לצעדים של רשויות השלטון ולפגיעה פיסית בעומדים בראשן.

היינו, העותר ממשיך לעשות נפשות לתורתו האלימה מבית הכלא.

כן מפר עמיר באופן שיטתי אותן הגבלות שהמשיב הטיל עליו. בפיסקה 12 לעיל הבאנו סיכום דברים מפיו של השופט בר-אופיר, ולאחר שהחומר החסוי הוצג לפנינו אין לנו אלא לסמוך ידינו על אותו סיכום, ככתבו וכלשונו.

31. מכל אלה למדנו, כי הסיכון הרב הנשקף מעמיר לא פחת מאז ביצע את העבירות שבגינן מרצה הוא עתה את עונשו; כי ממשיך הוא לראות עצמו מחוייב, במחשבה ובמעשה, לרעיונות הטרור שאימץ לו בעבר; וכי אין הוא נכון לקבל על עצמו

עול של שילטון החוק במדינה דמוקרטית. אופיו של עמיר, היעדר החרטה, נחישותו ודבקותו במטרה, כל אלה מחזקים את ההערכה כי אם אך תיקרה הזדמנות על דרכו, יעשה שוב למימוש רעיונותיו, בין בעצמו בין על-ידי אחרים, בין בתיכנון אופרטיבי בין בהטפת רעיונות.

32. אין ספק בסיכון הנשקף מעמיר, והשאלה הנשאלת היא אם היתר כי יינתן לו להתייחדות עם לריסה, יהיה באותו היתר כדי לממש אותו סיכון. טוען עמיר כי אין ולא כלום בין הסיכון שהמשיב טוען לו לבין התייחדות שהוא עותר לה. ראשית לכול, הוא בבית הכלא ומצוי הוא בפיקוח תמידי, עשרים וארבע שעות ביממה. שנית, המיפגש עם לריסה אין בו כל סיכון, ואם ייערך חיפוש בכליה של לריסה ניתן יהיה אף למנוע ממנה להעביר החפצים לכלא או להוציא חפצים מן הכלא. ואשר לדברים שיעברו בינו לבין לריסה, ממילא ניתן לו היתר לשוחח בטלפון עם אנשים שונים, בהם גם לריסה עצמה, ומה בין שיחה בטלפון לבין שיחה לעת התייחדות? על רקע כל אלה, כך טוען עמיר, אין זה ברור מהו אותו סיכון נוסף שבהתייחדות בינו לבין לריסה.

33. בבואנו להשיב על קושיותיו של עמיר חייבים אנו להיסמך אל החומר החסוי שהוצג לפנינו, ואל הערכת גורמי הביטחון המיוסדת על מידע זה. ההערכה היא, בין השאר, כי "למרבה הצער, המבקש מהווה מושא להערצה ומודל לחיקוי עבור אחרים. פעילים קיצוניים מקשיבים לדבריו ול'הגותו', וקיים חשש ממשי כי הוא ישדל וינחה אחרים לבצע פעולות קיצוניות דומות לאלה שאותן הגה וביצע בעבר. החשש הוא, כי עקב היותו מודל לחיקוי, שידוליו אלה יפלו על אוזן קשובה." משראינו את החומר החסוי נוכל לומר כי הערכה זו יש לה יסוד איתן בראיות. אם אלה דברים ייאמרו על דרך הכלל, לא-כל-שכן שלעת ההתייחדות לא יקום פיקוח על עמיר. יש יסוד אפוא להערכת גורמי הביטחון כי עמיר ינצל לרעה מיפגשים בלתי מפוקחים שיהיו לו, כדי להעביר לחבריו ולנוהים אחריו מסרים ברוחו וברוח המעשים שעשה, בין בתמיכה ובעידוד בין בהכוונה ובתיכנון. ואשר לטענתו של עמיר כי לריסה לא תשתף פעולה לביצועם של מעשים לא חוקיים, נשיב בקצרה כי לריסה נענתה לעמיר וסייעה לו להבריח מיסמכים מן הכלא. ועוד נוסיף כי לריסה קשרים עצמאיים עם פעילים קיצוניים המזוהים בדעותיהם עם דעותיו של עמיר.

34. מוסיף עמיר וטוען, כי המשיב איפשר לאסירים ביטחוניים אחרים להתייחד עם בנות זוגם ומכאן שמופלה הוא לרעה. אלא שטענה זו הופרכה בידי המשיב. ראשית לכול, מיקצת מאותם אסירים שעמיר קרא בשמותיהם, אסירים פליליים הם ולא אסירים ביטחוניים. ואשר לאסירים הביטחוניים, מסתבר כי רק אחד מהם - עמי פופר - זכה

להתייחדות. אלא שעניינו של פופר - כקביעת בית משפט קמא - שונה מעניינו של עמיר, ואנו לא נמצא לנו טעם טוב להתערב בהכרעה זו. זאת ועוד: המדיניות הכללית של המשיב היא שלא לאפשר לאסירים ביטחוניים להתייחד עם בנות זוגם, ומדיניות זו מיושמת על כ- 3,300 אסירים ביטחוניים. מכאן, שלא זו בלבד שאין יסוד לטענת ההפליה, אלא שהיענות לעמיר מפלה אותו לטובה ביחס לאסירים האחרים.

35. כללם של דברים: צירופם של הדברים אלה-אל-אלה: מעשיו של עמיר בעבר, דקותו במטרתו האלימות, היותו נערץ ודגם לחיקוי בידי גורמים קיצוניים, קשריו עם גורמים קיצוניים, העובדה שלא התחרט על מעשה הרצח הנורא, נסיונותיו לשכנע בצידקת דרכו האלימה ובצורך ליישמה גם כיום, ועל-הכל: היעדר היכולת לפקח עליו בעת ההתייחדות, כל אלה מוליכים למסקנה כי החלטת המשיב שלא לאפשר למבקש להתייחד עם לריסה, החלטה סבירה וראויה היא. אנו מחליטים אפוא לדחות את בקשתו של עמיר לערער על החלטתו של המשיב.

36. סוף דבר הכל נשמע: אנו מחליטים לדחות את ערעורו של עמיר בעע"א 4714/04 ואת בקשתו לרשות ערעור ברע"ב 5614/04.

37. דבר אחרון: למותר לומר כי ההחלטה שנתקבלה בעניינו של עמיר, ככל החלטה מינהלית אחרת, אין היא החלטה סופית, וכי ניתן לשקול בעניינו מעת לעת על-פי הנסיבות. בנוסף, כפי שאמרנו בראשית דברינו, החלטתו של בית המשפט קמא מסיבה עצמה אך על נושא ההתייחדות, בהותירה את בקשת עמיר להינשא לאָחַר החלטה בנושא ההתייחדות. זכותו של עמיר עומדת לו, אם אך יבקש על כך, לחדש את עתירתו בבקשתו לישא את לריסה לאישה.

המישנה לנשיא

הנשיא א' ברק:

אני מסכים.

ה נ ש י א

השופט י' טירקל:

אני מסכים:

שופט

היום, כ"ו באדר א' תשס"ה (7.3.05).

שופט

המישנה לנשיא

הנשיא